

# Informacija o formiranju Koordinacionog tijela za upravljanje procesom digitalne transformacije

## Uvod

Digitalizacija je proces koji mijenja živote građana, mijenjajući način na koji rade i obavljaju svakodnevne zadatke. Isto tako, digitalizacija mijenja i način rada u privatnom sektoru, stvarajući preduslove za rad u konkurentnom okruženju koje ne poznaje geografske granice, ali i utiče na strukturu organizacije u svim oblastima. Digitalizacija omogućava organizacione promjene koje će obezbijediti građanima i privredi da ostvaruju svoja prava i obaveze kroz jednostavnije i brže procedure. Posmatrano sa najvišeg, nacionalnog nivoa, digitalni razvoj ne samo da je važan za funkcionisanje jedne države, već sve više predstavlja konkurentsku prednost u međunarodnom okruženju.

Digitalna transformacija predstavlja kontinuiran proces koji treba da se eksponencijalno ubrzava sa pojavom novih tehnologija koje karakteriše intenzivan i brz razvoj. Iako proces digitalne transformacije treba da prati tempo razvoja digitalnih tehnologija, da bi u tome bili uspješni, potrebno je da postoji dobra osnova u infrastrukturi, normativnom i institucionalnom uređenju, dostupnosti i upravljanju podacima, obrazovnim programima kao preduslovu za sticanje digitalnih vještina, saradnji sa privatnim sektorom, kao i podsticajima kako bi se digitalna rješenja koristila.

Strategija digitalne transformacije Crne Gore 2022-2026. je osnova posvećenosti Vlade Crne Gore bržem razvoju digitalnog društva i korišćenju mogućnosti koje pružaju informaciono - komunikacione tehnologije za opšte ekonomske i društvene koristi. Digitalne tehnologije nisu vezane za određenu industriju ili proces, već su generalno primjenjive u privatnom i profesionalnom životu, u svim djelatnostima i segmentima društva. Osnova digitalizacije je pouzdana i stabilna infrastruktura i od njenog stepena razvoja zavisi uspjeh svih ostalih aktivnosti. Stoga je, u procesu izrade Strategije digitalne transformacije, prepoznata ključna potreba da svi državni organi i javne ustanove učestvuju na koordinisan i aktivan način i promovišu aktivno uključivanje privatnog i nevladinog sektora. Osim toga, uspostavljanje kvalitetnog modela digitalnog upravljanja i jačanje sposobnosti za identifikaciju tih mogućnosti postaje osnovni preduslov za efikasnu digitalnu transformaciju društva.

Da bi proces digitalne transformacije cjelokupnog društva dobio pozitivne rezultate i da bi strateški dokumenti i prateći akcioni planovi bili efikasno sredstvo u cilju sprovođenja planiranih aktivnosti, potrebno je da postoji jasna vizija rezultata koji se žele postići, ali i spremnost svih zainteresovanih strana i korisnika da učestvuju u kreiranju digitalnog društva, što podrazumijeva, između ostalog, i razvoj efikasnog sistema za praćenje ovog procesa. Kako bi se osigurala kompatibilnost i kvalitetno sprovođenje brojnih procesa koje digitalizacija podrazumijeva, te adekvatno i svrsishodno korišćenje moći tehnologija, potrebno je uz međusektorsku saradnju, obezbijediti i odgovarajuću koordinaciju na društvenom nivou.

Tako široko postavljena koordinaciona struktura može razmatrati i usaglasiti interese, predloge, inicijative i sugestije iz različitih sektora: poslovnog, nevladinog, akademске zajednice i javne uprave. Povećan kvalitet koordinacije i digitalne transformacije i razvijeni mehanizmi za praćenje rezultata i rješavanja rizika učiniće izvjesnom veću efikasnost i transparentnost korišćenja raspoloživih resursa uz stvaranje pozitivnih sinergetskih efekata u svim postupcima koji doprinose digitalizaciji na opštem nivou.

## Povezanost sa Strategijom digitalne transformacije Crne Gore 2022-2026.

Digitalnom infrastrukturom, zbog svoje prirode, je neophodno centralno upravljanje i koordiniranje, kako bi se osigurala kompatibilnost i izvršavanje brojnih procesa i tehnologija. Koordinatorska uloga na najširem društvenom nivou, koja obuhvata najmanje sektore privrede, nauke i akademske zajednice, ICT i startup zajednice, nevladinih organizacija i države, biće u nadležnosti koordinacionog tijela, uspostavljenog na postojećim modelima saradnje u oblasti digitalne transformacije.

Uspostavljanje Koordinacionog tijela za upravljanje procesom digitalne transformacije u Crnoj Gori predviđeno je Strategijom digitalne transformacije Crne Gore 2022-2026.godine, u strateškom cilju 1. Povećan kapacitet i sposobnosti za digitalnu transformaciju Crne Gore, te operativnom cilju 1.1.Efikasna i efektivna koordinacija i praćenje digitalne transformacije. Strategija digitalne transformacije usmjerena je na digitalizaciju svih segmenata društva i kreiranju digitalnih rješenja koja mogu pomoći u efikasnijem i transparentnijem funkcionisanju javne uprave, ali i u postizanju naprednih poslovnih i političkih ciljeva, kao i mijenjati navike građana u privatnom i javnom sektoru. Ista ima za cilj uspostavljanje principa na kojima treba graditi dalju transformaciju društva kroz približavanje i usvajanje načela kojima se rukovodi, ne samo Evropska unija, već i druge razvijene zemlje svijeta, a uzimajući u obzir specifičnosti crnogorskog društva.

Sa efikasnim digitalnim okruženjem, koje će stvoriti pozitivne uticaje na ekonomski razvoj, doprinijeće se i razvoju društva u cjelini. Iz tog razloga, Strategija digitalne transformacije se ne smije nikako shvatiti kao tehničko-razvojna strategija, već je jedan od ključnih političkih, ali i razvojnih dokumenata, koji takođe čini osnovu za političke odluke, promjene u normativnom okruženju, ulaganja kao i podsticaje.

Prema istraživanju Ujedinjenih nacija koje obuhvata 193 zemlje (UN eGovernment Survey 2022<sup>1</sup>), Crna Gora se na listi svjetskog razvoja e-uprave nalazi na 71. mjestu, dok se u odnosu na zemlje u okruženju nalazi na četvrtoj poziciji što je prikazano u Tabeli broj 1.

<b>2022 E-Government Development Index</b>	<b>Pozicija (2022)</b>	<b>Pozicija (2020)</b>	<b>Pozicija (2018)</b>
Srbija	40	58	49
Hrvatska	44	51	55
Albanija	63	59	74
<b>Crna Gora</b>	<b>71</b>	<b>75</b>	<b>58</b>
Sjeverna Makedonija	80	72	79
Bosna i Hercegovina	96	94	105

*Tabela broj 1. Uporedni prikaz indeksa razvoja e-uprave sa zemljama u regionu*

Da je neophodno ubrzati razvojne aktivnosti u skladu sa usvojenom strategijom pokazuju i pokazatelji razvoja digitalnog društva u poređenju sa drugim državama članicama Evropske unije. Na osnovu uporednih rezultata možemo zaključiti da Crna Gora ima dominantan pad od 13 pozicija u odnosu na 2018. godinu kada je zauzimala 58.poziciju na listi svjetskog razvoja e-uprave.

---

<sup>1</sup> [UN E-Government Survey 2022](#)

## **Uspostavljanje Koordinacionog tijela za upravljanje procesom digitalne transformacije**

U Evropskoj uniji, do kraja 2020. godine, postojalo je 24 tijela ili inicijative koje su se bavile koordinacijom i praćenjem procesa digitalne transformacije. Zemlje koje su uspostavile nacionalna koordinaciona tijela, u različitim oblicima su: Belgija, Bugarska, Hrvatska, Kipar, Češka, Danska, Estonija, Francuska, Grčka, Mađarska, Irska, Italija, Letonija, Litvanija, Luksemburg, Malta, Holandija, Poljska, Portugal, Rumunija, Slovačka, Slovenija, Španija i Švedska. Povećani kvalitet koordinacije i uspostavljeni mehanizmi praćenja napretka digitalne transformacije će obezbijediti veću efikasnost i transparentnost korišćenja resursa te stvoriti i druge sinergijske efekte.

Kroz uspostavljanje Koordinacionog tijela za upravljanje procesom digitalne transformacije, javna uprava će dobiti značajan doprinos prilikom kreiranja odgovarajućih pravnih okvira i infrastrukture, zatim stvaranju moderne e-uprave, pružanju podrške startap eko-sistemu, digitalizaciji poslovnih procesa, poslovanju bez papira, i sl. Novoformirano koordinaciono tijelo će promovisati razvoj modernog digitalnog društva i nastojati da na najbolji mogući način iskoristi razvojne mogućnosti koje pružaju informaciono-komunikacione tehnologije i internet. Osnovna svrha rada ovog tijela je povećanje konkurentnosti privrede, stvaranje novih radnih mjesta, razvoj socijalnog i inkluzivnog društva, kao i brža digitalna transformacija Crne Gore.

Navedeno Koordinaciono tijelo će biti platforma za koordinaciju koncepata za dalju nadogradnju digitalne javne infrastrukture i usluga, kao i prostor za rješenja otvorenih pitanja u oblasti IKT između privrede, istraživačkog i naučnog sektora, državne uprave, lokalne samouprave i civilnog društva, kao i za saradnju na zajedničkim razvojnim projektima.

Rad pomenutog tijela biće usmjeren na postizanje međusektorskih razvojnih postignuća koji će ubrzati razvoj države, te omogućiti korišćenje razvojnih potencijala digitalizacije sa ciljem pozicioniranja Crne Gore kao referentnog digitalnog okruženja, zatim digitalizacije industrije i preduzetništva, i sl. Generalno, Koordinaciono tijelo će koordinirati i sprovoditi aktivnosti digitalnog razvoja Crne Gore sa ciljem:

- ubrzanja digitalne transformacije Crne Gore;
- prilagođavanja regulative u skladu sa novim svjetskim trendovima;
- koordinacije strategija i koncepata, traženje sinergije, povezivanje zainteresovanih strana;
- rasta privredne/ekonomske uspješnosti i mogućnosti zapošljavanja;
- povećavanja upotrebe digitalnih rješenja, usluga i infrastrukture, koja će se zasnivati na otvorenosti, sigurnosti, privatnosti, jednakopravnom pristupu te će doprinijeti smanjenju uticaja na životnu sredinu;
- razvoj IT načina razmišljanja, dijeljenja informacija, preporuka i smjernica o najboljim praksama za razvoj digitalnih vještina;
- poboljšanja e-inkluzije i omogućavanja pristupa e-uslugama svim grupama stanovništva, posebno starijim, i ostalim ranjivim grupama;
- poboljšanje e-vještina, e-inkluzije i ukupnog kvaliteta života građana;
- većeg uključivanja IKT-a u obrazovanje i cjeloživotno učenje radi uključivanja u digitalno društvo;
- većoj upotrebi e-usluga i ubrzano uvođenje IKT u javni sektor;
- uspješnog sprovođenja Strategije digitalne transformacije Crne Gore.

Uspostavljenim tijelom predsjedavaće ministar javne uprave, a ostali članovi - predstavnici relevantnih ministarstava, privrednih i poslovnih udruženja, relevantnih agencija, naučno obrazovne zajednice, ICT i startup zajednice i nevladinog sektora bi uzeli aktivno učešće u radu ovog tijela.

## **Zaključak**

Efikasno sprovođenje digitalne transformacije u Crnoj Gori, stvaranje moderne elektronske uprave, digitalizacija procesa kako javne administracije tako i privatnog sektora, obezbjeđivanje uslova za administraciju bez papira, pružanje podrške razvoju ICT sektora predstavljaju jedne od osnovnih ciljeva modernog društva koji se mogu ostvariti isključivo kroz uspostavljanje kvalitetnog modela digitalnog upravljanja procesom digitalne transformacije. S tim u vezi, uspostavljanje Koordinacionog tijela za upravljanje procesom digitalne transformacije, predstavlja osnovni inicijalni korak u procesu digitalne transformacije kako bi se ubrzale razvojne aktivnosti, a u skladu sa prepoznatim ciljevima i aktivnostima iz Strategije digitalne transformacije 2022.-2026. godine.